

« ut etiam illic ex uno illo primo homine genus institueretur humanum (1) ». Quin etiam usque adeo seculo 8 ea inolevit opinio, ut Zacharias Rom. Pont. Virgilii cujusdam, qui antipodas exstare affirmabat, *sententiam perversam et iniquam doctrinam* vocaverit, ejusque auctorem damnari jussit (2). Quum igitur jam constet antipodas existere, eos necesse est ab alio homine quam ab Adamo produsse (3). Ergo. — Resp. ad primum: Nego. Etsi enim nostrum non sit determinare medium quo in dissitas illas seu regiones seu insulas homines transmeaverint, quum multiplex esse poterit, certum tamen est illuc ex continentali terra nostrâ pervenisse. Sanè duo hemisphæria fermè contigua esse geographi detexerunt; Groenlandiam et Asiam separat ab America angustum fretum, imò per Kamstkakâ ambo ferè junguntur continentes (4). Europæi igitur et Asiatici facilè ad Americam gradum facere potuerunt. Atque reipsâ ita factum esse inde patet, quod compertum sit, Americam eò magis populorum frequentia abundare, quò minùs distat ab illis punctis; tum etiam ex eo quòd plures adhuc mores communes sint inter illos affines populos cum Europæis et Asiaticis sive Ethnicis, sive Judæis atque Christianis (5); tum demùm ex pluribus traditionibus et

(1) Lib. 16 de civ. Dei, c. 9.

(2) Ep. Zachariæ ad Bonif. apud Hartzheim S. J. concil. German. t. 1, p. 83.

(3) Ita La Peyrère, op. cit.

(4) Conf. Malte-Brun Geographia univ. trad. dal franc., Milano 1815, t. 5, lib. 59, et plures art. Voyages, in biblioth. univ. de Genève, quos longum esset hic recensere. Conf. Krachéninikow, Hist. du Kamtchatka, 2 partie, ch. 10, trad. St. Pré 1768.

Sed præstat legere opus: Preuves que les indigènes de l'Amérique sont de la même race et de la même famille que ceux de l'Asie, par M. Samuel L. Mitchell, prof. d'hist. natur. à New-York (trad. de l'anglais).

(5) Etenim cum Paganis retinebant cultum ignis, idola, vestales, novum ignem, etc. Cum Judæis circumcisionem et alia non pauca; cum Christianis baptismum, confessionem et præsentiam quamdam realium in Eucharistiâ sub duabus speciebus panis et vini, id est, horum rituum adumbrationem, ut supponitur, et simulacrum sive imitationem. Conf. Lettère Americane di Carli Rubi, tom. 1, lett. 4, 5, 6, 9. Conf. de Maistre, Soirées, tom. 9, éd. Par. 1831, sept. ent. p. 85 et p. 97, n. 15.

Sed conf. cit. Mitchell, qui ostendere nititur, § 4, antiquos indigenas Americæ septentrionalis esse evidentem stirpem Tartarorum; quam sententiam quatuor facta evincunt; 1° ut ipse loquitur: « Ressemblance de traits et de physionomie; 2° Affinités des idiomes; 3° Existence de coutumes semblables; 4° Identité d'espèce du chien de Sibérie en Asie, et du chien d'Amérique. » Quæ sigillatim evolvit § 2. Stirpem non ita pridem in America septentrionali externam fuisse Malajam. Quod fusè prosequitur ex opificiis, moribus, habitibus, vestitu, etc. Deinde concludit: « Je rejette donc la doctrine professée par plusieurs naturalistes de l'Europe, que l'homme de l'Amérique occidentale diffère sur plusieurs points importants de l'homme de l'Asie orientale. Si les Buffon, les Robertson, les Raynal, les Des-Paw, si tant d'autres qui ont raisonné spéculativement sur le caractère américain et ont cherché à l'avilir, eussent acquis sur l'hémisphère situé à l'ouest de notre continent une instruction qui leur était indispensable, ils auraient découvert que les habitants d'une partie considérable de l'Asie et en nombre de bien des mi-

ritibus, quos apud Americanos invenerunt qui eos primum inviserunt, cujusmodi, e. g., est memoria diluvii et unius familiæ ex eo servatæ, circumcisio apud Mexicanos, sabbati septima dies, jubilæi quinquagesimo anno recurrente celebratio aliaque non pauca, quæ invictissimè ostendunt communem istorum incolarum cum cæteris hominibus originem. Ad secundum, dist.: Si eadem rationum momenta faverent tam hominibus quam animantibus brutis, concedo; si diversa, nego. Jam verò quod attinet ad bruta, nihil ex revelatione scimus præter ipsorum creationem, contra verò de homine ab eadem novimus omnes ex iisdem progenitoribus descendere. Quod autem dicitur in hominum utilitatem condita animalia esse, non evincit homines statim et ubique adesse debere, sed solùm, ut datâ occasione et opportunitate iisdem uti valeant, alioquin, cum nonnulla ex ipsis in præruptis atque inaccessis locis constituta sint et vivant, vel frustra creata videri ea animalia possent, vel iisdem in locis homines degere deberent, quæ quàm absurda sint nemo est qui non videat. Ad tertium, nego. Quo enim sensu, quæ de indigenis sive autochthonibus traduntur, accipi debeant, superius declaravimus.

Ad quartum, dist.: Hypotheticè, concedo; absolutè, nego. Quum increduli et protestantes mirum in modum abusi sunt hoc facto, ut irriderent Patres, ac præsertim Romanos pontifices occasione sumptâ ex Zachariæ epistolâ, præstat rem ejusmodi etiam atque etiam declarare, ut inde prava adversariorum fides et perversa eorumdem agendi ratio magis pateant. Ecclesia catholica circa quæstiones physicas in se et seorsim spectatas nihil definit: si verò de his ob rerum connexionem mentionem fieri contingat in ecclesiasticis decretis, sententiam tenet, quæ illâ ætate, quâ hæc eduntur, communis est. Neque propterea, si fortè illa sententia falsa sit, ignorantia hæc in re argui potest. Tunc enim eadem ignorantia communis est cæteris omnibus (1).

« lions, sont du même sang et de la même famille que cette population américaine qu'ils méprisent et déprécient. Le savant docteur Williamson a discuté ce point avec un talent véritable. »

Frid. Schlegel, De la langue et de la philosophie des Indiens, liv. 1, ch. 4, invenit in lingua Peruanâ voces derivatas à lingua Samscriticâ. Mexicanos indigenas originem duxisse ex Asiâ doctis investigationibus ostendit Humbolt.

Conf. Biblioth. Univ. de Genève, tom. 5, Littérature, 1817, art. Histoire, p. 340, ubi dicitur: « Qu'il y ait eu et très-anciennement entre l'Asie et l'Amérique une communication qui ait porté les peuples d'un continent à l'autre, c'est ce qu'il n'est plus permis de révoquer en doute. Dès le milieu du siècle dernier Steller et Krachéninikow avaient reconnu la réalité de cette communication, etc. »

(1) Ridiculos profectò se produunt increduli, dum patribus errores in rebus physicis aut astronomicis ac geographicis exprobant; perinde ac si antiquiores philosophi immunes ab iisdem essent; satis tamen est vel leviter veterum philosophorum libros pervolvere, ut ipsis patribus imperitiores philosophi detegantur. Cicero ipse in libris de nat. Deorum, in Academicis quæst., etc., plurâ habet quæ si hæc nostrâ ætate proferrentur, risu exciperentur; atamèn nemo ipsos objurgat; soli Patres perstringi debent. Satis est ut et

Porro etsi circa quæstiones physicas, prout in se sunt, indifferens Ecclesia sit, non ita tamen se habet, quando cum fidei dogmatibus adnexæ illæ quæstiones sunt, vel attingunt religionis substantiam sive absolutè sive hypotheticè.

Jam verò persuasum erat omnibus tum S. Augustini, tum Zachariæ ætate, oceanum non potuisse transiri, ex quo fiebat, ut qui existentiam antipodum adstruerent, eo ipso docerent existere homines *super terram* (1), qui non essent ab Adamo, quam tamen sententiam catholica doctrina respuit. Unde negatio antipodum non nisi *conditionata est*, nimirum si vastus Oceanus non possit transiri, et, quod hinc profluit, si antipodes ab Adamo non procedunt, non existunt. Hanc hypotheticam antipodum negationem ipsa objecta Augustini verba apertè demonstrant, et confirmat Zachariæ clausula: *et subtili indagatione requisitus, si erroneus fuerit inventus* (2); ut enim sciretur an Virgilius (quem nonnulli perperam cum S. Virgilio Salisburgensi episcopo commiscunt) (3) affirmaret, necne, existentiam antipodum, adeò *subtili indagatione* opus non fuerat, bene verò ad dijudicandos errores conne-ctos. Cæterum ex ipsis Zachariæ verbis patet eum hæc in causâ nihil definivisse, cum rem ulteriori examine reservârit.

Quibus præmissis, dicimus, mutatis rerum adjunctis

cognoscerent quæ ipsorum ætate deferebantur. Nunc increduli si id temporis vixissent plura cognovissent. Cæterum si quis vellet perspicere aliquod specimen imperitiæ alicujus historici profani antiquioris in geographiâ, adeat Q. Curtium l. 5, de rebus Alex. M. c. 1, § 15.

(1) Dixi *super terram*; hoc enim solum fides docet, omnes homines, qui super terram sunt, ab uno stipite propagatos esse. Quod verò spectat ad *planetarum systema*, nihil religio statuit. « Dans cette matière, ap-positè scribit Frayssinous, Conf. cit., les opinions sont libres: nous ne disons pas que les astres sont peuplés d'hommes comme nous, nous n'en savons rien: mais enfin vous paraît-il étrange que la terre, qui n'est qu'un point dans l'immensité, soit seule habitée. et que le reste de l'univers ne soit qu'une vaste solitude? Aimez-vous dans le soleil, dans la lune, dans les planètes et les mondes étoilés des créatures intelligentes, capables de connaître et de glorifier le créateur? La religion ne vous défend pas d'adopter cette opinion. La pluralité des mondes de Fontenelle peut bien n'être qu'un ingénieux roman, mais vous êtes libres d'y voir une réalité. » Conf. etiam Nicolai. Lez. 10 sul Genes.

(2) Ita se habet integer textus epist. Bonificii in iis quæ ad præsentem quæstionem spectant: « De perversâ autem et iniquâ doctrinâ, quam contra Deum et animam suam locutus est (Virgilius), si clarificatum fuerit, ita eum confiteri, quod *alius mundus et alii homines* sub terrâ sint, hunc accito concilio ab Ecclesiâ pelle sacerdotii honore privatum. Attamen et nos scribentes predicto duci evocatorias de prænomato Virgilio mittimus litteras, ut nobis præsentatus et *subtili indagatione* requisitus, si erroneus fuerit inventus, canonice sanctionibus condemnentur. » Ep. cit. n. 6 Epistola S. Bonificii ad Zachariam deperditâ est.

(3) Mirum est in hunc errorem lapsos pariter esse redactores ephemeridum Trevoltiensium ad an. 1757, mens. August. n. 85, ubi tamen plura præclare adnotata invenies. Vide etiam Pagi in Criticâ ad an. 748, n. 6, 7.

ac præferente faciem geographica scientia, nullum amplius locum habere posse difficultatem propositam, cum ex dictis certò constet homines ex nostro in aliud hemisphærium facilè se conferre potuisse, quin necesse sit confugere ad aliam hominum speciem quæ ibidem condita fuerit (1).

CAPUT II.

DE PROTOPARENTUM GRATIA ET FELICITATE.

Argumenti nexus et ordo exposcere viderentur, ut de hominis animâ ejusque naturâ ac dotibus dissereamus; cum tamen hanc provinciam sibi vindicaverint psychologi ac dicendorum amplitudo non patiatur nos ista prosequi, quæ certè leviter ob rei gravitatem pertractanda non sunt, idè his metaphysices disciplinæ demissis, nos ad ea quæ dogmatici theologi sunt exponenda ac vindicanda rectè veluti cursu properamus.

Prima igitur quæstio, quæ disputari à nobis debet, respicit statum in quo præcipuè relatè ad Deum ac ultimum finem suum homo constitutus fuit. Huic enim fundamento ea innitantur, quæ de ejusmodi hominis

(1) Ex iis, quæ hætenus proposuimus circa primitivam humanæ speciei originem, satis superque liquet, quo in censu habendæ sint temerariæ sententiæ nonnullorum, qui sibi docti videntur, dum ad inanem quamdam gloriolam sibi captandam non verentur Scripture sacræ contradicere. Ex gr. Fr. Chr. Schlosser *Universal histor. Uebersicht der Gesch.*, etc., seu histor. univers. complexus historie mundi antiqui ejusque culture, p. 1, sect. 1, § 5, p. 26, ed. Francof. ad Maen. 1826, scribitis: « Nulli respectus ad religiosas ideas aut ad humanæ dignitatis agnitionem retinere non possunt, quominus traditionem et historie indicia sequamur, si hæc cum naturæ studii effectibus concordia nobis tres ostendant diversas planè stirpes omninò differentes conformatione et indole plenè discrepantes in illis regionibus, quæ primis revolutionibus et cataclysmis subtractæ fuerunt. Excelsi scilicet montes et planities, quæ in majori elevatione sese tendunt, illas regiones nobis indicant, ubi primos homines querere oportet. Montes dicti Hammeleh et regiones meridionales patriam Kaucaiciæ stirpis. Utra hos et montes à veteribus Imans dictos desertum Kobi et Tibet primitivam Mongolicæ stirpis sedem. Interior Africa circa montes lunares terciæ stirpis locum exhibent. America verò seriùs ex originali suo statu prodiit. » Tum com. Carli, qui autumat *aborigenes* homines esse in Italiâ supersites ex magno cataclysmo; necnon Joan. Fabbroni, qui censet eadem ratione, quâ plura quereuntur nihilia sic à supremo auctore naturæ diffusum esse per diversas mundi plagas familiarum numerum; Car. Bossi, qui non solum Carli et Fabbroni opiniones audat, sed et Telliamed seu De Maillet, quem *ingeniosum* vocat, systema, juxta quod homines ex piscibus essent (Della storia d'Italia antica e moderna, Mil. 1819, vol. 1, l. 1, c. 5, § 24); ubi demùm concludit: « Con questo nuovo sistema fondato egualmente sulle osservazioni naturali, e sui racconti degli storici, non fa più d'uopo ricorrere alle incerte memorie dei patriarchi Noachidi, » etc. (ib. § 52). Ita quidem hi liberiores homines; verum per hæc eadem ipsimet sibi et de læcus et mortem quodammodo pepererunt. Quantò enim magis naturæ studia progrediuntur, tantò ipsi et imprudentiores et contemptibiores sese produunt. Atque idem sibi ceteri religionis impugnatores pollicentur: etenim *qui contemnunt vros, erunt ignobiles*, dicit Dominus.

lapsu, originis noxæ propagatione cæterisque de quibus intra ipsum tractatum dicturi sumus. Duplex porrò atque oppositus error catholicæ huic doctrinæ opponitur. Pelagiani enim, Sociniani, Arminiani, quibus rationalistæ adstipulantur, negant protoparentes in ortu suo donis supernaturalibus fuisse exornatos, contententes talem nunc hominem esse, qualis olim conditus fuit, nempe sine gratiâ et sine peccato, ut inde inferant, nullam esse gratiæ necessitatem, nullum originale peccatum, nullam propriè dictam redemptionem et reparationem. Contra verò Lutherani, Calvinistæ, Jansenistæ statum in quo homo conditus seu constitutus fuit, eidem debitum fuisse contendunt ac naturalem, ut inde eruant hominem lapsum destitutum esse libero arbitrio, concupiscentiam verum esse peccatum aliaque ejusmodi quæ sanæ doctrinæ adversantur, ut videre est apud Bellarminum (1). Catholica autem veritas, quæ media consistit, ab his omninò dissentit. Docet enim protoparentes originali justitiâ seu gratiâ sanctificante, quæ eos supra naturam elevaret, ornatas à Deo esse; docet præterea fuisse eosdem donatos integritate quâ fiebat, ut inferiores corporis vires rationi, ratio autem perfectè Deo subdeatur; tum demùm naturali ac supernaturali scientiâ ac immortalitate præditos cum cæteris bonis, quæ eam comitantur. Hæc verò omnia præclara decora atque chrisinata ex solâ Dei liberalitate in primos homines profluxisse eadem doctrina catholica docet, nec ullo modo naturæ debita. Priusquam ad ejusmodi veritates vindicandas accedamus, operæ pretium ducimus spiritum indicare eas saltem controversias, quæ olim disputabantur in scholis, ne diversa scholarum placita eum Ecclesiæ doctrinâ confundantur.

Prima itaque quæstio est, num cum eximii ejusmodi donis primi parentes conditi fuerint, an verò iisdem in naturalibus creatis Dei largitate tributa fuerint? Prima sententia communi jam calculo probatur, ut patet ex Suarezio (2).

Altera controversia respicit distinctionem inter justitiam originalem et gratiam sanctificantem, quam quidem dari distinctionem alii affirmant, alii negant. Affirmant ii omnes qui contendunt protoparentes in ipsâ creatione accepisse à Deo rectitudinem illam, quâ omnes animi facultates tum quoad se tum quoad suos ætæ ordinabantur, ut dicemus. Hanc verò rectitudinem justitiam originalem appellant, eò quòd Adam eam accepit ab suâ origine, certè in hunc finem, ut eam scilicet ad posteros transmitteret, si in officio stetit; deinde affirmant gratiam sanctificantem eidem primò parenti collatam fuisse ac superadditam, per quam evectus fuit ad ordinem supernaturalem (3). Alii theologo autem censent inseparabilem esse justitiam originalem à gratiâ sanctificante sive ab elevatione primi hominis ad statum supernaturalem; hanc

(1) Lib. de Gratiâ primi hom. c. 1.

(2) L. 5 de hominis creat., c. 17, n. 5, seqq.

(3) Ita sentiunt præter Alensem Magister sentent. in 2, d. 24, S. Bonaventura in 2, d. 29, art. 2, q. 2, Scotus, Richardus et à fortiori, qui negant angelos fuisse in gratiâ creatos, de quibus conf. Suarez, l. c.

enim gratiam sanctificantem spectant in Adam veluti principium et originem cæterorum bonorum quæ ipse assecutus est ab ipsâ suâ creatione (1).

His igitur omissis, quæ ad institutum nostrum non pertinent, ut propugnemus catholicam doctrinam, sequentes adstruimus propositiones.

PROPOSITIO I. — *Primi parentes in statu justitiæ et sanctitatis constituti à Deo fuerunt.*

Hæc propositio ad fidem catholicam spectat, ut patet ex conc. Trid. quod sess. 5, can. 1, sic statuit: « Si quis non confitetur primum hominem Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem et justitiam, in quâ constitutus fuerat, amisisse... anath. sit; » (2) et can. 2: « Si quis Adæ prævaricationem sibi soli... asserit nocuisse, et acceptam à Deo sanctitatem et justitiam, quam perdidit, sibi soli et non nobis etiam perdidisse... anath. sit. »

Hanc autem doctrinam à revelatione emergere tria sunt quæ ostendunt argumenta ex Scripturâ deprompta; ac 1° Genes. verba 1, 26: *Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram*, quæ de sanctitate Adami collatâ plures Patres apud Bellarminum interpretantur (3), imò communis apud eos horum verborum expositio est, ut nomen *imaginis* ad natu-

(1) Sic opinantur omnes Thomistæ ibid. juxta S. Th. l. p. q. 95, a. 4, ubi ad majorem eorum quæ proferuntur perspicuitatem obiter notandum est complexionem donorum quæ sub nomine *justitiæ originis* comprehenditur, includere tum dona supernaturalia strictè sumpta, quæ elevant naturam super suam conditionem, cujusmodi sunt gratia sanctificans, virtutum theologicearum habitus, etc.; tum dona illa quæ supernaturalia eo sensu dicuntur, quod naturam ipsam perficiunt in suo ordine, quin elevent eam supra conditionem suam, cujusmodi sunt integritas, immunitas ab ærumnis, perfecta subjectio cupiditatum ad rationis imperium, etc., quæ tamen per se natura non exposcit; tum denique dona supernaturalia quæ ita dicta sunt, quòd naturæ humanæ aliqua addant, quæ natura non solum non exposcit, sed contrarium potius, suâ conditione spectatâ, exigeret, prout est immortalitas. Hæc autem tria licet in Adam innocente conjuncta fuerint, possunt tamen ab invicem separari, cum concipi possit homo elevatus per gratiam sanctificantem, sed absque integritate et immortalitate; vel homo integritate præditus absque elevatione per gratiam sanctificantem; vel homo integer et elevatus absque immortalitate; vel denique homo suæ conditioni relictus absque ullo istorum donorum. In Adam verò ejusmodi dona ita congesta erant, ut reliquorum conservatio in se et in posteris penderet à conservatione primi, nempe gratiæ sanctificantis. Quòd si homini lapsu per Christi merita restituitur gratia sanctificans, cætera tamen eidem, saltem in hac vitâ, minime restituantur. Hinc in Adam gratia sanctificans potest spectari relatè ad cætera dona ad instar causæ, reliqua verò ad instar effectûs. Quæ quidem apprimè altè mente repostâ tenenda sunt, tum ut vitetur idearum confusio, tum ut inserviant dicendorum intelligentiæ.

(2) Et hic perpendenda summa prudentia Tridentinorum patrum in condendis fidei decretis, qui verba singula ita attemperarunt, ut dùm catholicam fidem tradunt, nullis scholarum sententiis aut favore aut detractibus videantur. Quod Card. Pallavicini in Hist. conc. Trid. sæpè observat.

(3) Lib. cit., cap. 2 Conf. etiam Petavium, lib. 2 de opif. sex dieb. cap. 2, seqq.

ram, nomen *similitudinis* ad sapientiam et justitiam referant, ex quo concludunt Adam quidem per peccatum amisisse similitudinem quam habebat cum Deo, non autem Dei imaginem (4). 2° Verba Ecclesiasticis 7, 30: *Solummodo hoc inveni, quod fecerit Deus hominem rectum*, non solum autem de rectitudine morali, sed de justitiâ ac sanctitate supernaturali hæc dicta esse liquet ex voce *יָצַר* *jassar*, quæ de Deo passim usurpatur ut Deut. 32, 4, ac de hominibus justis, ut Num. 25, 10, necnon Ps. 52, 1, ubi dicitur: *Exultate justi in Domino, rectos decet collaudatio*, Ps. 7, 11: *Salvos facit rectos corde*, et alibi passim. 3° Denique ea omnia evincunt, quibus præcipitur *renovari*, ut Ephes 4, 25: *Renovamini spiritu mentis vestræ et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis*; et Coloss. 3, 9, 10: *Expoliantes vos veterem hominem... et induentes novum, eum qui renovatur in agnitionem, secundum imaginem ejus qui creavit illum*. Porro, ut observat Bellarminus, qui *renovari* jubetur, fuit aliquando novus; quòd si renovatio posita in eo est, ut induamus hominem Christo similem, creatum secundum Deum in justitiâ et sanctitate veritatis; fuimus igitur aliquando, in primò videlicet parente nostro, homines novi, conditi secundum Deum in justitiâ et sanctitate veritatis. Seu quod idem est, primi parentes fuerunt à Deo in justitiâ et sanctitate constituti (2).

Hæc confirmantur ex traditione. Concilium enim Arausicanum, 2, c. 19 (3), hæc habet: « Unde cum sine Dei gratiâ salutem non possit (humana natura) curare, quomodo sine Dei gratiâ poterit reparare quod perdidit? » Cum igitur repararetur per Christum gratia sanctificans, quam in Adam perdidimus, consequens est hæc sanctificante gratiâ primum hominem præditum fuisse. Unanimis pariter est sanctorum patrum doctrina, quorum testimonia expendit Bellarminus l. c.; nos unius Augustini verba dabimus, ne prolixiores simus: « Vide ergo, inquit, quod sequatur: induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitiâ et sanctitate veritatis: ecce quod perdidit Adam per peccatum. (4). »

Difficultates.

I. Obj. 1° Apostolus 1 Cor. 15, 45, scribit: *Factus est primus homo Adam in animam viventem, nobissimus Adam in Spiritum vivificantem*. Ergo Adam spiritu vivificante seu sanctificante gratiâ instructus non fuit. 2° Sane si protoparentes in gratiâ sanctificante constituti fuissent, peccare non potuissent. Ergo. — Resp. ad primum: Dist. ant.: Et Apostolus in adductis verbis

(1) Conf. Petav. l. c. c. 2, §§ 11, 12, 13, conf. etiam Trombellium *anecdotorum* tom. 2, p. 2, p. 150, seqq.

(2) Bellarm. lib. c. 5, n. 2, 5.

(3) Collect. conc. Harduini. l. 2, col. 1099.

(4) L. 4 De gen. ad lit. c. 26. Sæpè eadem repetit et inculcat eodem lib. à cap. 24 usque in finem, ubi totus est in refutandâ illorum opinione, qui censent corpus Adam in statu innocentie spiritale fuisse.

Alia tamen S. Augustini tum aliorum Patrum testimonia exhibet Bellarm. l. c.

antithesin instituit inter statum corporis Adam et Christi post resurrectionem, concedo; inter gratiam Adam et Christi, nego. Ut enim contextus evincit, ibi sermo est de statu resurgentium; Apostolus enim confert corpus recens formatum Adami et Christi post resurrectionem; corpus Adæ animale vocat, utpote cibo potuque egens, et Christi corpus post resurrectionem, quod cum illi necessitati sit obnoxium, *spiritale* vocavit. Cæterum potuit corpus Adæ animale esse et ejus animus spiritalis, cujusmodi reverà fuit per habitantem in eo Spiritum sanctum (1). Ad secundum, negant. Nec enim gratia sanctificans, quæ animæ inhæret et quâ homo (seu alia quæpiam rationalis natura ornatus sit Deo acceptus,) quidpiam auget aut immittit de libertate quâ pollet. Cum igitur Adam liber fuerit, peccare potuit.

II. Obj. S. Augustinus passim docet, non statim accepisse Adam spiritum gratiæ, sed solum spiritum animæ rationalis. Ergo. — Resp. 1°: Neg. cons. Ex his enim non sequitur protoparentes gratiâ sanctificante ornatos saltem postea non fuisse.

Resp. 2°: Dist.: Ea tradit Augustinus relatè ad integram perfectionem statûs naturalis, quam Adam, ex ipsius mente, assecutus non est donec translatus fuit in paradysum, quamque à gratiâ habuit et non à naturâ; vel loquitur de omnimodâ felicitate assequendâ per meritum obedientiæ, concedo; relatè ad gratiam sanctificantem, quasi ea instructus Adam non fuerit ex mente Augustini ante peccatum, nego. Quæ enim ex ipso adduximus, hunc sensum aperte excludunt (2).

(1) Conf. Bernard. à Piconio tripl. expos. in h. l.

(2) Textus, qui objiciuntur ex S. Augustino, ita se habent. lib. 15 De civ. c. 25, n. 1, ubi adductis verbis Apostoli *factus est primus homo*, etc., addit: « primus homo de terrâ terrenus in animam viventem factus est, non in spiritum vivificantem, quod ei per obedientiæ meritum servabatur. » Sed ex contextu patet, non aliam hic S. doctoris mentem esse, quam nondum assecutum fuisse Adam in paradiso conditionem corporis glorificati, quæ non erat tribuenda nisi ejus fidelitati, quemadmodum et ea justis donabuntur, cum gloriosi resurgent.

Alter est ex lib. 2 De Genesi cont. manich. c. 8, n. 40, ubi inquit: « nondum spiritalem hominem debemus intelligere, qui factus est in animam viventem, sed adhuc animale. Tunc enim spiritalis effectus est, cum in paradiso, hoc est in beatâ vitâ, constitutus præceptum etiam perfectionis accipit, ut verbo Dei consummaretur. » Sensus autem ex contextu esse videtur donis gratuitis nondum fuisse Adam à Deo auctum ante ejus in paradysum translationem. Sequitur enim: « itaque postquam peccavit, recedens à præcepto Dei in hoc remansit, ut animalis esset. Et ideò animale hominem prius agimus omnes, qui de illo post peccatum nati sumus, donec assequamur spiritalem Adam, id est, D. N. J. C. » Ex quibus ineluctabile habetur argumentum adversus Jansenianos, qui se jactant solos germanos Augustini discipulos, contententes tum elevationem ad ordinem supernaturalem, tum immortalitatem aliaque dona gratuita debita esse integrè humanæ naturæ ac pròinde homini naturalia, ut in prop. 5 dicimus.

Tertius denique desumitur ex lib. De corrept. et grat. c. 10, n. 27, ubi docet Deum sic ordinasse angelorum et hominum vitam, « ut in eâ prius ostenderet quid posset eorum liberum arbitrium, deinde quid posset

PROPOSITIO II. — *Unà cum justitiâ et sanctitate conjuncta erant in primis parentibus eximia tum animæ tum corporis dona. Scientiâ in primis et perfecta voluntatis ordinatio quoad animam, immortalitas et immunitas ab ærumnis et doloribus quoad corpus.*

Et hæc propositio ad catholicam doctrinam pertinet, ut constat ex Ecclesiæ definitionibus editis adversus eos qui Adam in puris naturalibus constituisse autumant, ignorantiam proinde, concupiscentiæ, fragilitati, ærumnis, ac mortî denique ipsi obnoxium, perinde ac nos sumus, quem errorem sic Tridentini Patres sess. 5, can. 4, confixerunt: « Si quis non confitetur primum hominem, Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem et justitiam, in quâ constitutus fuerat, amisisse incurrisse, que per offensam prævaricationis hujusmodi iram et indignationem Dei, atque ideò mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, et cum morte captivitatem sub ejus potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est diaboli, totumque Adam per illam prævaricationis offensam, secundum corpus et animam in deterius commutatum fuisse; anath. sit. » Prædictus igitur fuit Adam non solum sanctitate et justitiâ, sed insuper immortalitate et firmâ corporis et animi habitudine; can. autem 5 idem concilium declarat concupiscentiam ex peccato esse.

Ut autem perspicuitati studeamus, per partes propositam doctrinam declarabimus et propugnabimus. I. Scientiâ igitur Adam præditum à Deo esse evidenter ostendunt, quæ auctor Eccli. 17, 6, de protoparentibus scripsit: *Creavit illis scientiam Spiritus, sensu implevit cor illorum, et bona et mala ostendit illis* (1); quibus accedunt quæ Genes. 2, 19, leguntur de nominibus animantibus brutis impositis ab Adam, quæ eorumdem naturæ congruerent, ut insinuant verba illa: *Omne enim, quod vocavit Adam animæ viventis, ipsum est nomen ejus*; quod nisi à naturæ doctore sapientissimo fieri non poterat, ut vel ipsius Pythagoræ auctoritate S. Augustinus comprobatur (2); qui præterea ostendit ignorantiam cum illo beatissimo protoparentum statu consistere non potuisse, quia « ex ignorantia, ut ipse loquitur, dehonestat error, ex difficultate cruciatus affligit (3). » Quod et ratio suadet, siqui-

« suæ gratiæ beneficium justitiæque judicium. » Sed hic loquitur S. doctor de perseverantiâ dono, quod nec illi angeli nec primus homo habuerunt.

Conf. Suarez l. 3 De hom. creat., c. 17, n. 17. Tournely tom. 1, de grat. q. 2.

(1) Quibus verbis non obscure tum scientiâ supernaturalis, tum naturalis indicatur. Supernaturalis quidem dum dicitur: *creavit illis scientiam Spiritus, sensu implevit cor illorum*, quæ videntur innere gratiæ munus, cujus est illustrare mentem et animum permovere. Naturalis autem per illa: *bona et mala ostendit illis*, quæ tum de cognitione juris naturalis tum de cæterorum notitiâ intelligi possunt.

(2) L. 2 op. imperf. c. 1: « Nam ipse Pythagoras, inquit, à quo philosophiæ nomen exortum est, dixisse fertur, illum fuisse omnium sapientissimum, qui vocabula primus indidit rebus. » Conf. etiam Petav. lib. 2 De opific. c. 8, § 5, 6, ubi multa præclarè dicta habentur.

(3) Lib. 5 de lib. Arbit., c. 13, n. 52.

dem Adam non solum futurus erat pater sed et doctor cæterorum hominum, qui filios suos instituere debebat tum in iis quæ ad Deum spectant, tum in iis quæ ad mores. Cujusmodi autem fuerit hæc scientiâ quâ Adam à Deo donatus est, quanta ejus amplitudo, qui limites, ardua res est determinare; hoc unum dici potest, eam fuisse pristinae illius conditioni omnino consentaneam. Theologi præsertim scholastici plura de eâ habent (1). II. Ad voluntatem quod attinet, per ejus perfectam ordinationem significare intendimus nullis eam pravis affectionibus vitiatam fuisse, nullis pravis motibus exagitatam, adeò ut inferiores corporis vires rationi, ratio autem Deo perfectè subderetur, ac summa in primi hominis animo inesset pax, dum nec caro concupisceret adversus spiritum, nec spiritus adversus carnem. Hanc autem fuisse primorum parentum conditionem satis perspicuè Scripturæ docent. Genes. enim 2, 25 dicitur: *Erat autem uterque nudus, Adam scilicet et uxor ejus, et non erubescabant.* Cap. autem 3, 7, de iisdem post peccatum: *Aperti sunt oculi amborum, cumque cognovissent se esse nudos, etc.*, et ib. 10 et 11, cum Adam ad Deum dixisset: *Timui eò quòd nudus essem; respondit ei Deus: Quis indicavit tibi quòd nudus esses, nisi quòd ex ligno de quo dixeram tibi ne comederes, comedisti?* Ergo ante peccatum habuerunt primi parentes speciale donum quo appetitus eorum continebatur, ne contra rationem insurgeret, quod donum per peccatum amiserunt. Hoc etiam sensu Ecclesiæ patres allata testimonia intellexerunt. « Hanc ergo (obedientiam), inquit S. Augustinus, priusquam violassent, placebant Deo et placebant eis Deus, et quamvis corpus animale gestarent, nihil inobediens in illo adversum se moveri sentiebant. Faciebat quippe hoc ordo justitiæ, ut quia eorum anima famulum corpus à Domino acceperat, sicut ipsa eidem domino suo, ita illi corpus ejus obediret, atque exhiberet vitæ illi congruum sine ullâ resistentiâ famulatum. Hinc et nudi erant, et non confundebantur (2); » et alibi passim. III. Quod verò tot tantisque donis maximum afferbat incrementum, immortalitas erat. Quæ tamen immortalitas ut ritè intelligatur, animadvertendum est cum S. Augustino (3) valdè hæc duo inter se differre non posse

(1) Vid. inter cæteros Suarez lib. 3 De hominis creat., capp. 9, 10, ubi copiosè de scientiâ Adami naturali disputat, pluresque conclusiones statuit et evoluit; item cap. 18, ubi agit de scientiâ supernaturali.

(2) De peccat. merit. et remiss. l. 2, c. 22, n. 56. Conf. Suarez l. 3 De hom. creat. c. 12, n. 4, seqq. Attamen Clericus in comm. ad e. 3 Gen. v. 7. Hæc quæ de protoparentum nuditate leguntur, ad sensum metaphoricum trahere nititur contra communem totius antiquitatis sententiam et historicæ narrationis simplicitatem. Sed socinianus est auctor, cui lapsus primi parentis non arridet. Hinc sub finem comment. in cap. 2 putat « credibile esse Moysen hæc observatione innuere voluisse primos parentes quasi infantes recensatos, quibus pudori non est nuditas, ob « mali ignorantiam fuisse. » Quam expositionem neotericis biblicis, ut videbimus, summo consensu exceperunt.

(3) L. 6 De Genes. ad litt. c. 25, n. 36.

mori et posse non mori; illud primum non fuit in Adam, eò quòd illi naturæ tantum congruit, quæ dissolutionem corruptionemque non patitur, ut in angelis et animabus nostris, quarum natura seu essentia ita simplex est partiumque compositione caret, ut dissolvi propterea minimè possit; Adami verò corpus hæc ratione immortalitate esse non poterat, utpote contrariis pugnantibusque principiis seu partibus constans. Dei igitur munere Adam poterat non mori, si enim in officio perstitisset, impedisset Deus quominus quidpiam ei obesset, ægritudinibus aut senio conficeretur, venena feræque nocerent, quidquam denique ei triste accideret; contra fecisset ut incolumis super terram, quamdiù ipsi Deo placuisset, perstaret, et ut sine morte ad beata regna perveniret (1). Dixi si in officio perstitisset. Adam enim sub hæc solâ conditione, ac non nisi servatâ justitiâ originali, immortalis erat, non autem absolutè, seu eâ amissâ; ut enim per peccatum justitiam sic et immortalitatem amittere poterat (2).

Sic porrò ita expositum fidei dogma ex Scripturis evincimus. Scriptura peccato tantum mortis causam tribuit, ergo. Antecedens patet ex Apostolo, Rom. 5, 12, per peccatum mors; ib. rursùm 8, 10, corpus mortuum est propter peccatum; (ergo non sola anima ut contendebant pelagiani). Id ipsum patet ex lib. Sapientiæ 1, 15, ubi legitur: *Deus mortem non fecit, nec lætatur in perditione vivorum, et apertus adhuc ib. 2, 25: quoniam Deus creavit hominem inextinguibilem... invidia autem diaboli mors introivit in orbem terrarum.* Id demum constat ex illo Dei interdicto et interminatione Adami factâ Genes. 2, 17, in quocumque die comederis ex eo, morte morieris.

Non minus certa est veritas ista ex conciliorum et Patrum auctoritate. In can. 1 conc. Milevitani II aperte dicitur: « Placuit.... ut quicumque dicit, Adam primum hominem mortalem factum, ita ut sive peccaret, sive non peccaret, moreretur in corpore, hoc est de corpore exiret, non peccati merito, sed necessitate naturæ; anath. sit (3). » Idem pariter sancitum fuit in conc. Arausicano II, can. 2, in Diospolitano, in Carthaginiensi IV. Hinc meritò S. Augustinus: « Unde constat, aiebat, inter christianos veraciter catholicam tenentes fidem, etiam ipsam nobis cor-

(1) Conf. Petav. De opific. l. II, capp. VI et VII.

(2) Hinc ea facillè componuntur, quæ veteres in speciem sibi invicem contradictoria de primorum parentum immortalitate prædicarunt. Alii enim immortalitatem dixerunt Adam, alii mortalem; alii mortalem actu, immortalem autem potentiâ; alii nec mortalem nec immortalem, sed medium inter utrumque et in potentiâ ad utrumque; alii demum et mortalem et immortalem simul. Quæ quidem omnia simul commodè componi possunt et vera sunt. Quandoquidem Adam non habuit immortalitatem omnimodam, adeò ut non poterit mori; nec mortalitatem absolutam, ut debuerit mori; sed habuit posse non mori, idque non ex naturâ, sed ut dicemus, ex beneficio Conditoris, et quidem dependenter ab obedientiâ suâ.

(3) Etsi vulgò sic citari soleat hic canon, non est propriè concilii Milevitani, sed Carthaginiensis universalis, et in codice canonum Ecclesiæ Africanæ est n. 109, conf. collect. concil. Harduini, t. 1, col. 925 et col. 1217.

« poris mortem, non lege naturæ, quia nullam mortem homini Deus fecit, sed meritò inflictam esse peccatis (1). »

IV. Ex hoc porrò immortalitatis dono veluti ex ipso defluens jam illud sequitur, quod postremo loco statuimus, primis parentibus in illo felicitatis statu fuisse collatum, immunitatem videlicet ab omnibus ærumnis, afflictionibus et doloribus. Apertè enim id habetur ex toto Genes. cap. 2, ubi traditur Deum posuisse hominem in paradiso voluptatis ut operaretur et custodiret illum (2). Hunc autem beatitudinis statum et conditionem ita præclare exponit S. Augustinus l. 14 de Civ. Dei c. 26: « Vivebat, inquit, itaque homo in paradiso sicut volebat, quamdiù hoc volebat, quod Deus jussit: vivebat fruens Deo, ex quo bono erat bonus, vivebat sine ullâ egestate ita semper vivere habens in potestate. Cibum aderat, ne esuriret; potus, ne sitiret; lignum vitæ, ne illum senecta dissolveret. Nichil corruptionis in corpore vel ex corpore ullas molestias ullis ejus sensibus ingerebat. Nullus intrinsecus morbus, nullus ictus metuebatur extrinsecus. Summa in carne sanitas, in animâ totâ tranquillitas.... Nichil omnino triste, nihil erat inaniter lætum: gaudium verò perpetuabatur ex Deo, in quem flagrabat charitas de corde puro, et conscientiâ bonâ et fide non fictâ: atque inter se conjugum fida ex honesto amore societas, concors mentis corporisque vigilia, et mandati sine labore custodia. Non lassitudo fatigabat otiosum, non somnus premebat invitum. »

Hæc quæ de primavâ protoparentum felicitate exposuimus confirmantur omnium gentium traditionibus. De Græcis constat ex Platone, qui in Politico primam ætatem verè auream appellat (3); de ipsis rursùm ac de romanis patet ex ipsorum poetis, qui aureum Saturni seculum nobilissimis ornârunt imaginibus, ut Virgilius (4), Juvenalis (5), Ovidius (6), Tibul-

(1) L. 15 de Civ., c. 15.

(2) Conf. Petav. De opific. l. 2, cap. 6, ubi plura discutuntur scitu dignissima.

(3) Θεὸς ἐνεμεν αὐτοὺς, αὐτοὺς ἐπιστατῶν κατὰπερ νῦν ἄνθρωποι, ζῶον δὲ θεϊότερον, ἀλλὰ γένη φαυλότερα αὐτῶν νομῆουσι. Γυμνοὶ δὲ καὶ ἀστροποὶ θυρανοιοῦντες τὰ πολλὰ ἐνεμῶντο. « Deus eos pascibat, custosque eorum ipse erat, sicut nunc homines, divinius animal, pascunt animalium sequiora. Nudi autem et sine stragulis sub dio plerumque pascabant. » Conf. etiam in Cratilo t. 1, opp. p. 397, 398, ubi etiam profert versus Hesiodi.

Sic Dicaærchus peripateticus citatus à Porphyrio l. 4 et à Varrone de re rusticâ l. 1, c. 2, inquit: τῶν παλαιῶν καὶ ἔργῳ θεῶν γεροντότας βέλτιστους τε δούτας φῦσαι καὶ τὸν ἀριστον ἐξηκότας βίον ὡς χρυσῶν χρόνον νομίζεσθαι, seu « primos illos diisque proximos mortales optimæ fuisse indolis, vitamque vixisse optimam, unde et auream dici ætatem. » Alia collegit testimonia Eusebius ex Platone et Diodoro Sic. in Præp. evang. l. 1, c. 8 et l. 11, c. 15. Quibus addendus Hesiodus in Theogon. à v. 521, ad v. 579. Rursùm in Opera et dies, v. 47, seqq.

(4) L. 1, Georg. v. 125, seqq.

Ante Jovem nulli subigebant arva coloni

Nec signare quidem aut partiri limite campum, etc.

tum eclog. 4.

(5) Satyra 6, 1, seqq.

(6) Metamorph. l. 1, v. 89, seqq. Aurea primam sata ætas. etc.

lus (1). Apud Persas eandem traditionem viguisse testis est Plutarchus (2), apud Indos Strabo (3), quin et adhuc eandem vigere patet ex Creuzer (4); apud Sinenses testes sunt sacri ipsorum libri *king* nuncupati (5). Quare Knapp scribere non dubitavit: « Communis est omnium ferè nationum omnis ætatis opinio de aureo seculo, hoc est, de vitâ longè beatissimâ, quam prisca gens mortalium hæc in terrâ egerit. Eam vitæ beatitatem etsi pro suo quisque ingenio ac sensu informat, in eo tamen ad unum omnes consentiunt, ut omne genus ærumnarum atque imbecillitatum, quas hominum societas et cultus vel affert, vel auget, ab his generis humani incunabulis procul planè abjiciendum censeant (6). » Hæc autem gentium omnium conspiratio originem primitivam ejusmodi traditionum apertissimè evincunt, hæc enim facti veritate constitutâ, omnia benè coherent, eâ sublatâ, nulla amplius earum ratio probabilis dari potest.

Difficultates.

I. Obj. Varii illa doctrina, ubi accuratè examinatur, premitur difficultatibus. Obstat enim notio sapientiæ et sanctitatis congenitæ, quæ sibi ipsi repugnat, neque ipso narrationis Mosaicæ argumento confirmatur, utpote quæ protoplastos communi hominum naturâ sensuum illecebris obnoxia præditos fuisse apertè docet. Obstant certè naturæ humanæ hujusque vitæ terrestriæ fines, qui quidem proprietates humanis superiores omninò excludunt, cujus generis est immortalitas corporis (7). Ergo. — Resp. : Dist. : Premitur difficultatibus apparentibus, transit at; veris, nego. Neque in primis obstat notio sapientiæ et sanctitatis congenitæ ut adversarii supponunt. Quæ enim repugnantia fingi potest in eo quòd Deus ipse, qui præter naturæ ordinem condidit, ipsum fecerit sibi charum et acceptum charitatem in ipsius animum diffundendo, ut cum Apostolo loquar, et præter discendi aut loquendi facultatem, quam eidem datam ipsi concedunt, concesserit eandem facultatem expeditam seu actum ipsum? Eadem enim ratione, quâ Deus protoparentibus non jam corpus infantile, sed perfectum dedit, sic ipsa rerum

(1) Lib. 1, eleg. 3, v. 35, seqq. *Quam benè Saturno vivebant rege*, etc.

(2) In l. de Iside et Osiride.

(3) L. 15, ubi sic exponit doctrinam Gymnosopistarum: « Olim omnia plena erant triticeæ et ordeaceæ farinæ, ut nunc pulveris. Fontes alii lacte, alii aquâ fluebant, nonnulli melle, alii vino, quidam oleo. Homines autem ob satietatem et luxuriam ad contumeliam se transtulerunt. Jupiter igitur illum statum exosus omnia abolevit. »

(4) Conf. Religions de l'antiquité considérées principalement dans leurs formes symboliques et mythologiques; ouvrage traduit de l'allemand de D. Frid. Creuzer, refondu en partie, complété, développé par I. D. Guigniant, 1815. Vid. bibliothèque univ. Genève, tom. 30, an. 10me.

(5) King seu sacri in quibus legitur: « Tempore primi cœli pura voluptas et pax perfectè regnabant. Nulli tunc labores, non pœnæ, non dolores, non crimina, omnia humanæ in terris parebant voluntati. » Conf. Windischmann op. cit. Philosophia in progressu historie mundi, vol. 1, sect. 1, p. 206.

(6) Scripta var. argumenti. Prolus. 1, ed. 2, p. 1.

(7) Ita Wegsch. § 100.

analogia postulat, ut ipsam intelligentiam iis præditam cognitionibus dederit ejusmodi statui consentaneam. Nos hujus asserti vadem dedimus ipsam libri Ecclesiastici auctoritatem, præter Mosaicam narrationem de nominibus ab Adam recens creato animantibus impositis; hypothesis autem suæ quodnam fundamentum rationalistæ proferunt, præter gratuitam assertionem? Falsum porro est non confirmari narrationis Mosaicæ argumento, quod de sanctitate et scientiâ Adamitiâ statuimus. Ipsa enim familiaris Dei cum ipsis protoparentibus agendi ratio, quæ ibidem describitur, satis ostendit, quam accepti Deo essent; quòd si exhibetur protoplasti communi hominum naturâ sensuum illecebris obnoxia instructi, ut id liberaliter adversarii demus, ex dictis in superiore propositione ratio est, quia gratia sanctificans hominem impeccabilem minime efficit, nec immunem à sensuum illecebris, ut quotidiana experientia ostendit (1). Neque pariter obstat doctrinæ catholicæ de primævi hominis conditione certè fines terrestriæ humanæ hujus vitæ; quia immortalitatem aliasque proprietates humanis superiores Deus, non juxta, sed præter naturæ leges ex privilegio, ut inferiùs dicitur, ac liberalitate suâ primis protoparentibus concessit, ut ex adductis auctoritatibus certè concessisse constat. Non aliunde propterea difficultates contra catholicam doctrinam oriuntur, quam ex rationalismi systemate, quo rejicitur quidquid consuetum naturæ ordinem prætergreditur, quod tamen evertitur per ipsam universi orbis hominisque molitionem.

II. Obj. : Saltem quæ afferuntur ad voluntatis ordinationem et rectitudinem stabiendam, eam minime evincunt; etenim ut post Clericum recentiores expositores observant, ideò protoparentes non animadvertunt se nudos esse, quod in statu infantie conditi fuerint, neque malum agnoscerint: hinc quasi infantes recens natû pudore non affliciebantur. Quòd si postea se nudos deprehenderunt, ex adepto rationis usu ab ipsius fructû esu repeti id debet (2); quod planè congruit cum doctrinâ Patrum, qui protoparentes infantilem prorsûs simplicitatem præ se tulisse docent, antequàm cibum sibi vitium comederent (3). Adde insuper concupiscentiam bonum naturæ esse, quo proinde primi homines carere non debuerunt. Ergo. — Resp. ad primum: Nego; ad primam probationem, dist. : Conditi fuerunt in statu infantie quoad rectitudinem et morum integritatem, concedo; quoad defectum rationis usus, nego. Hoc enim commentum novum est ac Mosaicæ narrationi prorsûs contrarium. Moyses siquidem, ut vidimus, Adam animantibus nomen uniuscujusque naturæ proprium imponentem exhibet; non erat igitur rationis usu destitutus. Deinde hæc minime congruunt cum auctoris Ecclesiastici

(1) Conf. S. Th. 22, q. 163, a. 1, ubi ostendit quâ ratione primus homo peccaverit superbiâ. Vid. etiam Bellarm. De amiss. grat. et statu pecc. l. 3, c. 4, seqq. tum Feller Catech. philos. tom. 2, § 262.

(2) Ita cum aliis Rosenmuller Schol. in V. T. cap. 3 Genes.

(3) Apud Petav. l. 2 De officio, c. 9.

ajcus superiùs adductis. Hinc vel ipse Jahnus, non suspectus auctor et protoparentes, inquit, primo momento erant adulti, qui omnes animi facultates, et omnia corporis membra ad usum habebant expectata (1). Neque alius est sensus Patrum, qui de infantili protoplastorum simplicitate locuti sunt (2). Ad secundum, nego. Nam, prout hic accipitur, concupiscentia defectus est et quasi morbus quidam naturæ, ut loquitur Bellarminus (3), ex materiæ conditione profluens; cum hic agatur non de concupiscentiâ per se sumptâ, sed de inordinatione concupiscentiæ, quæ rationem prævertit et antevenit. Ast de concupiscentiâ infra.

III. Obj. 1°. Scripturarum testimonia, quæ primo homini immortalitatem videntur tribuere, de magnâ potius longevitate explicari debent; prout ipsemet Josephus Flavius apertè significat (4). 2° Illa autem comminationes, quæ Adam factæ sunt, vel de morte animæ sunt intelligendæ, vel de mortis festinatione et pœnâ, quam absque peccato expertus forsitan non fuisset nisi per dulcem quamdam ac suavem animæ à corpore separationem. 3° Sanè protoparentes ad corporis vires reficiendas cibo indigebant et potu. 4° Arbor ipsa vitæ, quæ per modum medicinæ operabatur, evidens argumentum est, et senectuti et morti per se obnoxios fuisse primos homines, sive peccassent, sive in officio stetitissent. Ergo. — Resp. ad primum: Nego. Dicunt enim Scripturæ Deum fecisse hominem *inextinguibilem*. Auctoritati autem Josephi auctoritatem opponimus Scripturarum. Plura sanè ibidem fabulatur hic auctor nimis ingenio suo indulgens, e. g., quòd omnia animalia tunc communi quâdam loquelâ uterentur, aliæque ejusmodi non pauca. Ad secundum, nego. Non quidem de morte animæ, ut patet ex contextu et ex Dei verbis: *Pulvis es, et in pulverem reverteris*; et ex adducto insuper Paulino testimonio, quod est de solâ corporis morte, ac demùm ex eo quòd mors animæ, ut observat Petavius (5), non habeat rationem pœnæ, cum peccatum ipsum mors animæ sit. Sed neque de mortis festinatione Dei comminationes intelligi possunt, cum sint absolutè de morte ipsâ, quod adducta Scripturarum testimonia postulant. Consonat interpretatio Patrum, qui Dei verba: *In quâcumque die comederis, morte morieris*, ita exponunt, ut sensus sit: *morti obnoxius eris*; seu, ut vertit Symmachus: *mor-*

(1) Introd. in libros sac. V. F. ed. 2, Viennæ 1814, sect. 1, cap. 1, § 19.

(2) Conf. Prud. Maran Præfat. in Opp. S. Justiniani, Paris, 1742, part. 2, c. 5, ubi exponit sensum quo Theophilus, Irenæus, Tertullianus, Greg. Nazianz., Joan. Chrysostomus, Joan. Damascenus tribuerint infantie statum Adamo, nempe ob recentem creatio-nem mediumque inter mortalitatem et immortalitatem statum, in quo conditus Adam à Deo fuerat, ob innocentiam et animi simplicitatem. Ubi etiam singularem declarat Clementi Alex. opinionem circa Adæ peccatum.

(3) Lib. de gratiâ primi hominis, c. 5, n. 11, seqq.

(4) Lib. 4 Antiquit. c. 4. Sic etiam Mercerus Comm. in Gen. cap. 2, v. 7.

(5) Locc jam citato.

talis eris (4). Quam versionem laudant et Hieronymus et Theodoretus (2). Ad tertium, nego cons. Nam ex hoc, quòd animâ et corpore constabant protoparentes et alimentis vesci debebant, non tamen inde consequitur fuisse eos morituros, nisi peccassent, cum semper potuissent ali et semper vivere. Ad quartum, dist. Ex peculiari Dei beneficio vim habuit perennem vitam tribuendi, concedo; virtute propriâ seu naturali, nego. Dissentiunt quidem inter se interpretes circa hujus arboris naturam: verisimilior tamen nobis eorum videtur opinio, qui censent ex peculiari Dei virtute ac beneficio eam habuisse hanc vim, mortem scilicet arceri in perpetuum ab iis qui ejus fructibus vescerentur (3).

IV. Obj. Nihil conferunt Mosaicæ narrationi, imò potius obstant similes mythi, quos de ætate primitivâ, quam auream appellant, quæque sensim in deteriorationem abierit, feliciore ac lætiore hominum vitæ conditione apud alios antiquos populos reperimus. Omnes enim ejusmodi narrationes, si accuratè examinaverimus, tantùm abest, ut historie fide nitantur, ut ab hominibus fictæ esse videantur, quibus presentium temporum fastidium lenirent animamque imagine vitæ ab omni labe immunis oblectarent. Quapropter pro fundamento rerum ad historie leges exigendarum nullo modo haberi possunt (4). Quò incultior fuit ætas, cò magis in illâ prævaluit studium fabularum vel rumore traditas captandi vel novas fingendi. 2°. Sanè genus humanum in humili loco positum et ab exiguis initiis profectum sensim adolevisse argumento est totius naturæ historia; et omnium populorum primordia, fama ac monumentis quibusvis ad posteritatem propagata, egregiè illud idem confirmant. Frastra igitur, qui Idolorum, Persarum, Hebræorumque mythos pro verâ historia amplectuntur, et obsoletas sententias novis commentis exornatos sequuntur, conantur allegoriis et symboliis adumbrationibus artificiosè nectendis historiæ luci clarius explendescenti officere (5). 3° Ætas proinde aurea non præferret nisi statum illum societatis, in quo maximè vigeret anthropophagia (6), vel quo homines belluino more viventes, nudi ferè ince-

(1) *Θεωρία λογ.* Apud Origen. in Hexapl. Opp. Orig. edit. maur. t. 1, p. 16.

(2) Apud Petav. De opif. l. 2, c. 10, § 4.

(3) Conf. Petav. op. cit. l. 2, c. 7, § 6, seqq. Vid. etiam Nicolai lez. 23 cul Genesi.

(4) Ita Wegscheid. § 100, n. (a). A. Matthiæ Pr. de ratione tractandæ Græcorum mythologiæ p. 5, repet. in Seebode Archiv. f. Philolog. u. pædag. seu in Archiv. pro philologiâ et pædagogiâ per Seebode Helmst. 1826, vol. 2, p. 3. Arnold. Ekker Specim. inaug. in Protagoræ apud Platonem fabulam de Prometheus et generis humani ad humanitatem progressionem Ultraj. 1822.

(5) Wegsch. § 97, n. (q).

(6) Ita Bory de S. Vincent. Conf. Revue Encyclop. Paris 1825, mars, art. sciences physiques, *Homme*, qui præterea censet verè auream dicendam esse ætatem illam, quam leves scriptores ferream dixerunt; profiteur autem se novam seu quintam præstolari ætatem, nempe rationis, quæ reservatur futuris generationibus, cujus tamen non cadit exigua crepuscula jam nunc cernimus.